

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:15

יציאת השבת: 17:15

ר' כסלו תשע"ה

גיליון מס' 193

שאל אביך וירגודך

שאלות ותשובות על הפרשה

מאת ר' עזרא מרום

עונג שלבת

שלוש המידות היסודיות

"והנה באר בשדה והנה שם שלושה עדרי צאן רובצים עליה, כי מן הבאר היא ישקו העדרים, והאבן גדולה על פי הבאר" (כט, ב). שלשה המה מיטיבי ס'עד לאדם, אשר על ידם יוכל להתקדם ולעלות בעבודת ה', והנה הינן מידות טובות יסודיות, המביאות לכל טוב שאר המידות, הלא המה **אמונה שמחה** ו **תפילה**, ובהתחזק האדם בשלוש אלה, יוכל להתחזק בכל השאר.

כי על ידי **אמונה חזקה** - היא חשקו עז להשתלם במידות טובות ולהוסיף בהן ככל שיוכל לכבוד השם יתברך. ועל ידי **שמחה** יוכל להחזיק מעמד בשמירתן ולא יפול מהר חס ושלום. ועל ידי **תפילה** יזכה להרבה עזרה וסיוע משמים. ברם המניעות בהשגת מידות אלה רבות הן, ואשרי העומד במלחמה. ובזה מובן הפסוק הנ"ל: "והנה באר בשדה", באר הנותנת ומשפיעה, "והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה" - הן שלוש המידות הנ"ל. "כי מן הבאר היא" - אשר שם שלוש המידות הנ"ל - "ישקו העדרים" - אלו בני ישראל שנמשלו לצאן, שנאמר "ואתן צאני צאן מרעיתי" (יחזקאל לד), וישתו ממנה כל הרוצה בעבודת ה' וחפץ בקרבנו. אך "והאבן גדולה על פי הבאר" - שרבות הן המניעות כנ"ל. ואשרי מי שיחזיק בחוט משולש זה היטב כי "**החוט המשולש לא במהרה יינתק**" (קהלת ד). נועם התורה

1. "והנה סולם מוצב ארצה". מה רמוז במילה "סולם" (בעל הטורים) בגימטריא סולם = ממון. ללמדנו שמבחינה רוחנית השימוש בממון יכול לרומם את האדם או להשפילו לתחתית.
  2. הסיסמה של תנועת חב"ד שמקורה בפרשתנו? "ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה."
  3. איזו עיר נקראה בשם: לוז? בית אל.
  4. שניים בתורה עזרו לנשים להשקות את הצאן מהבאר. מי הם? יעקב ומשה.
  5. אחת מנשותיו של יעקב ילדה בנים שהיו "כתר" של: תורה, מלכות וכהונה. א. מי האישה? ב. מי הבנים ומה הכתר של כל אחד מהם? א. לאה. ב. כתר מלכות ליהודה, כתר כהונה ללוי וכתר תורה ליששכר.
  6. מי אמר למי: "התחת אלוקים אנוכי?" יעקב לרחל.
  7. יצחק מברך את יעקב: "וישתחו לך בני אמך". א. מי אמר למי 'וישתחו לך בני אביך'? ב. מהי סיבת השוני בין 2 המקרים? א. יעקב ליהודה. ב. הסיבה לשוני: ליצחק היתה רק אשה אחת ואילו ליעקב היו כמה נשים.
  8. ליעקב הובטח "והיה זרעך כעפר הארץ". מדוע הדימוי לעפר? כשם שהעפר משמיד את המתכת וקיים לעולם כך עמ"י משמיד את האומות וקיים לעולם.
  9. לבן רץ לקראת יעקב - "ויחבק לו וינשק לו". מדוע עשה פעולות אלו? החיבוק - לבדוק אם הביא זהובים בחיקו. הנשיקה - שמא מרגליות הביא בפיו.
  10. כמה ילדים נולדו ללאה?
- 7 ילדים: 6 בנים ובת אחת.
  11. מדוע היו עיני לאה רכות? (רש"י). בגלל שסבורה היתה שתתחתן עם עשו ולכן בכתה הרבה.
  12. על הפס' (בפרשת עקב): "ארץ אשר אבניה ברזל" אמרו חז"ל: "אל תקרי אבניה אלא בניה ברזל" - מה רמוז בכך? ברזל ר"ת של ארבע אמהות השבטים: בלהה רחל זלפה לאה.
  13. לפי הגמרא ברכות כו. "תפילות אבות תקנום". כיצד נרמז הדבר בשמותיהם? האות השנייה בכל שם מרמזת על התפילה שתיקן: אברהם = בוקר. יצחק = צהריים. יעקב = ערב.
  14. מדוע גנבה רחל את התרפים? א. כדי שלבן לא יעבוד ע"ז. ב. שלא יתגלה יעקב הנמלט ע"י התרפים.
  15. באילו שמות קראו יעקב ולבן למצבה שהקימו? יעקב קרא לה 'גל-עד' ולבן קראה 'יגר שהדותא'.
  16. "ויצא יעקב מבאר שבע". ציין 2 סיבות ליציאתו של יעקב. א. לקיים מצוות כיבוד אב שאמר לו לצאת לחפש אישה. ב. מפחד עשו שאיים להרגו.
  17. בפרשתנו נמשלו ישראל לעפר ולכוכבים. מה משמעות הדבר? עם ישראל יכול להגיע למצבים קיצוניים בהתאם להתנהגותו: או שיעלה מעלה מעלה או שיושפל עד עפר.
  18. "ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה". על מי עוד בתורה נאמר "יפת מראה"? שרה.
  19. אל 2 גויים נגלה ד' בחלום הלילה. מי הם? א. לבן (ל"א, 24). ב. אבימלך (כ, 3).
  20. מה משמעות הביטוי "ברחל בתך הקטנה"?
    1. "והנה סולם מוצב ארצה". מה רמוז במילה "סולם" (בעל הטורים) בגימטריא סולם = ממון. ללמדנו שמבחינה רוחנית השימוש בממון יכול לרומם את האדם או להשפילו לתחתית.
    2. הסיסמה של תנועת חב"ד שמקורה בפרשתנו? "ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה."
    3. איזו עיר נקראה בשם: לוז? בית אל.
    4. שניים בתורה עזרו לנשים להשקות את הצאן מהבאר. מי הם? יעקב ומשה.
    5. אחת מנשותיו של יעקב ילדה בנים שהיו "כתר" של: תורה, מלכות וכהונה. א. מי האישה? ב. מי הבנים ומה הכתר של כל אחד מהם? א. לאה. ב. כתר מלכות ליהודה, כתר כהונה ללוי וכתר תורה ליששכר.
    6. מי אמר למי: "התחת אלוקים אנוכי?" יעקב לרחל.
    7. יצחק מברך את יעקב: "וישתחו לך בני אמך". א. מי אמר למי 'וישתחו לך בני אביך'? ב. מהי סיבת השוני בין 2 המקרים? א. יעקב ליהודה. ב. הסיבה לשוני: ליצחק היתה רק אשה אחת ואילו ליעקב היו כמה נשים.
    8. ליעקב הובטח "והיה זרעך כעפר הארץ". מדוע הדימוי לעפר? כשם שהעפר משמיד את המתכת וקיים לעולם כך עמ"י משמיד את האומות וקיים לעולם.
    9. לבן רץ לקראת יעקב - "ויחבק לו וינשק לו". מדוע עשה פעולות אלו? החיבוק - לבדוק אם הביא זהובים בחיקו. הנשיקה - שמא מרגליות הביא בפיו.
    10. כמה ילדים נולדו ללאה?

החנוכיה של סבא

סבא שלי נולד בתימן ועלה לארץ עם משפחתו בעליה שנתפרסמה כעליית "בתמר". יהודי תימן פרשו את שיר השירים בדרכם "אל תעירו ואל תעוררו עד שתחפץ" הייתה הוראה ברורה שאין להחיש את הגאולה אלא יש להמתין, בבחינת "בעיתה אחישנה". והנה הגיע העת לקיים את הפסוק "אמרתי אעלה בתמר" ובתמר היא שנת תרמ"ב, 1882, ארזו את מסלוליהם ועלו פשוטו כמשמעו לארץ ישראל.

הדרך הייתה קשה, ולאחר מסע של יסורים, רעב ותלאות בו נפטרו רבים. זכו חלקם להגיע לירושלים. החיים בירושלים באותם שנים קשים מנשוא. בארץ חיו רבים מכספי "החלוקה" ויהודי תימן שרובם היו סופרי סת"ם וצורפי כסף נאלצו לעבוד בעבודות קשות ומפרכות וחלקם התבלטו עד מהרה כסתתים אומנים.

כשהייתי ילד קטן הבטיח לי סבא שיכין לי חנוכיה. סבא שלי היה סתת, סתת זה מקצוע מיוחד. כל יום בבוקר היה סבא קם, מתפלל ומעמיס על הגב שלו את שק הכלים הכבד, ובו כלי העבודה של סתת: זוויות, אזמלים, שוקיות ופטישים. בכלים האלה היה סבא מסתת וחוצב מתוך הסלע את אבני הבניין לבתים בירושלים.

סבא היה סתת אומן ועד היום אני סתלא גאוה כשאני מטייל בחוצות ירושלים ורואה את האבנים הסתתות

בבתים היפים כמו בניין שערי צדק הישן ובתי אבן עתיקים ויפים מהימים ההם.

בערב כשהיה סבא חוזר מן העבודה הייתי מסולל פיסת נייר קטנה ושולף מתוך תעלת הדמעות של סבא את רסיסי אבניה של ירושלים וכך מתוך תעלת הדמעות של סבא צמחה בי האהבה לירושלים.

נולדתי בשכונת יגיע כפיים והייתי משחק עם הילדים בחצר בכל מיני משחקים, גולות, עפיפונים, חמש אבנים אבל כשהתקרב חג החנוכה עזבנו הכל וכולנו סובבנו פורפירות כלומר סביבונים מעץ. היינו מלפפים חוט על הסביבון וזורקים אותו בכוח אל האדמה ומתחרים מי יצליח לסובב את הסביבון יותר זמן.

אבל ככל שחג החנוכה הלך והתקרב ואני הייתי עצוב, עצוב מאוד, כי לכל החברים שלי היו כבר חנוכיות עשויות מנחושת, מכסף יפות ומיוחדות. רק לי לא הייתה חנוכיה כי סבא לא יכול היה לקנות חנוכיה יקרה כל כך.

- נו סבא, מתי גם לנו תהיה חנוכיה יפה? מתי תקנה גם לי חנוכיה?

סבלנות, אמר סבא, סבלנות.

- אבל סבא, עוד מעט חנוכה, לכל החברים שלי יש כבר חנוכיות ולי אין.

- אל תדאג, אמר סבא, שתק והלך.

הזמן עבר והייתי מאוד עצוב.

מבטא זיהוי ודאי.

21. מה שמות בניה של

א. בלהה? ב. זילפה?

א. דן ונפתלי. ב. גד ואשר.

22. "ויאסוף לבן את כל אנשי המקום

ויעש משתה". מי עוד בתנ"ך עשה

משתה חתונה ומה ההבדל ביניהם?

בועז ערך משתה מצומצם עם 10 אנשים בלבד (רות ד, 2), לעומת

לבן שאסף את כל אנשי העיר.

23. לבן אמר ליעקב: "הבנים בני" מי

אמר למי בתורה "בני הם"?

יוסף אמר ליעקב על מנשה

ואפרים בניו.

24. הוא בחלום האב הנבחר, קצץ זנבו

והוא בחלום השר.

סלם- בחלום יעקב (בכתיב חסר בתורה), סל- בחלום שר האופים.

חידון באדיבות פרסומא אתר מידע לקהילה הדתית ברחובות

יציאת יעקב לחרן

"ויצא יעקב מבאר שבע ... ויפגע במקום וילן שם" (כ"ח, י"ג-י"א)

1. "ויפגע במקום" - מהו המקום בו נאלץ יעקב ללון? (רש"י)

2. "ויקח מאבני המקום.... ויקח את האבן אשר שם מראשותיו" כיצד מסביר רש"י את העובדה כי בתחילה מדברת התורה על "אבנים" ברבים ואחר כך על "אבן" ביחיד?

3. מיהם המלאכים העולים ומיהם המלאכים היורדים בחלום יעקב? (כ"ח, י"ב)

4. מה מבטיח הקב"ה ליעקב לפני צאתו לחרן? (כ"ח, י"ג - ט"ו)

5. "וזה שער השמים" - מדוע נקרא המקום בשם זה? (כ"ח, י"ג - י"ז)

6. "וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם" - כיצד מפרש רש"י את המילים "וישא רגליו"? (כ"ט, א')

יעקב בחרן

1. להיכן מגיע יעקב בבואו לחרן? (כ"ט, ב')

2. כיצד היו נוהגים להשקות את העדרים בחרן? (כ"ט, ב'ג')

3. מה עושה יעקב כשהוא רואה את רחל? (כ"ט, ז)

4. "ויהי כשמוע לבן את שמע ... וירץ לקראתו" (כ"ט, י"ג) - מדוע רץ לבן? (רש"י)

5. מהו השכר שמבקש יעקב עבור עבודתו? (כ"ט, י"ח)

6. אחרי שבע שנים, יעקב מבקשת את משכורתו. כיצד מרמהו לבן?

לאה יולדת תחילה ורחל נשארת עקרה:

1. כיצד נקרא בנה הראשון? (כ"ט, ל"ב)

2. מדוע נקרא הבן הרביעי יהודה? (כ"ט, ל"ה)

3. כיצד נקרא בנה הבכור של רחל כאשר היא יולדת לבסוף ומדוע? (שני טעמים פסי כ"ג)

בריחת יעקב מחרן

1. היכן היה לבן כאשר יעקב ומשפחתו עזבו את חרן? (ל"א, י"ט)

2. מה עושה רחל רגע לפני עזיבתם? (ל"א, י"ט)

3. כאשר שומע לבן שברח יעקב הוא רודף אחריו. היכן הם נפגשים? (ל"א, כ"ג)

4. מה מצווה ה' את לבן בחלום הלילה? (ל"א, כ"ד)

5. מה מחפש לבן באהלי יעקב? האם הוא מוצא את מבוקשו?

6. את מי פוגש יעקב בבואו לארץ וכיצד הוא קורא למקום המפגש? (ל"ב, ג')

www.pirsuma.com

זכות הלימוד בעלון מוקדשת להצלחת הראל בן סיגל

להקדשות ולקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com

לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha

יום אחד חזר סבא הביתה, הוריד את השק ושאל את כולנו, את כל הילדים.

- יודעים אתם מה יש בשק? אף אחד לא ענה.

רק אני עניתי בשקט ובציפייה גדולה - חנוכיה.

נכון! אמר סבא. הכניס את היד לתוך השק והוציא את החנוכיה הזאת. חנוכיה עשויה אבן.

חנוכיה יפה כזאת, רק סבא שלי ידע לעשות, כי הוא היה סתת אבנים בירושלים.

- אצלנו בתימן, הסביר סבא לחברים שלי שבפעם הראשונה בחיים ראו חנוכיה מאבן - החנוכיות עשויות מאבן וזכיתי להכין חנוכיה מאבן

ירושלמית. אמר סבא והגיש לי את החנוכיה.

סבתא לקחה את החנוכיה, שמה בה פתילות ושמן ועד היום אני זוכר את חג החנוכה ההוא עם האור המיוחד של חנוכיית האבן של סבא.

החנוכיה הזאת היום בבית שלי ואני בעצמי סבא ומספר את סיפור החנוכיה לנכדים שלי. וכל פעם שאני מדליק את החנוכיה אני נזכר באותו רגע שהגיעה אלינו הביתה ובאור שהביאה.

אני גאה בחנוכיה הזו כי היא יחידה בעולם ולא קנו לי אותה, אלא סבא שלי הכין אותה לי.

מתוך האתר "מספר"/יהודה עצבה